

Гц.) шляхом дії паравертебрально, на рефлекторні зони нейроостеофіброзу по больовому малюнку з урахуванням акупунктурних точок-2-4 поля, по 1,5-3 хв. на полі (до 15 хвилин на процедуру), кожного дня. Курс 8-10 процедур. Перемінним магнітним полем від апарату «Алимп-5», генеруючи по закону «випадковість», частота 20 Гц, діяли на зони максимальних проявів болю, паравертебрально, на зони нейроостеофіброзу. Експозиція 7-10 хв. на поле 2-6 поля на процедуру. Курс 8-10 процедур. В результаті проведеної терапії у всіх хворих обох груп зменшилась інтенсивність болю, інтенсивність м'язової напруги, збільшився об'єм рухів у відповідних сегментах хребта.

Висновки. Поєднання ГРТ та електростимуляції було ефективним при остеохондрозу шийного відділу хребта, тоді як позитивний ефект від поєднання ГРТ з дією перемінного магнітного поля, генеруючого за законом «випадковість», був більше вираженим при рефлекторних синдромах грудного остеохондрозу.

Тематика: Сільськогосподарські науки

ПЕРСПЕКТИВИ ЗБІЛЬШЕННЯ ВАЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА СОЇ В УКРАЇНІ

Рибальченко А.М.

асистент кафедри селекції, насінництва і генетики

Полтавська державна аграрна академія

stryzhak.am@gmail.com

У період розвитку євроінтеграції та глобалізації вітчизняної економіки, виробництво зернобобових культур та сої потребує гнучкого підходу до міжнародної конкурентної боротьби, забезпечивши вирішення проблем продовольчої та екологічної безпеки.

Це є актуальною та важливою задачею, розв'язання якої буде значним вкладом у вирішенні проблеми рослинного білка, формування власних білкових ресурсів, підвищення родючості ґрунту та зміцнення економіки України [1].

Головна роль у забезпеченні продовольчої безпеки країн світу належить зерновим бобовим культурам, адже вони є найціннішим джерелом білка, використовуються як харчові, білково-олійні, овочеві, кормові, лікарські, сидеральні, медоносні, декоративні культури. За останні 53 роки відмічено тенденцію до суттєвого збільшення кількості виробленої валової продукції, площ посівів та урожайності бобових культур, основними з яких є соя, арахіс, квасоля, горох, нут. Лідером серед цих культур за основними показниками виробництва та динамічним темпом їх росту є соя, кількість виробленої валової продукції у світі в 2014 році становила 308,44 млн тонн, тоді як у 1961 році виробництво було на рівні 26,88 млн тонн, площі світових посівів у 25 2014 році сягали 117,72 млн га, а в 1961 році – 23,82 млн га, урожайність у свою чергу в 2014 році склала 2,62 т/га, тоді як у 1961 р. – 1,13 т/га.

Лева частка виробництва сої зосереджена в Північній і Південній Америці – 87,9 %, на Азію припадає 8,4 %, Європу – 2,9, Африку – 0,8%. Серед країн світу лідерами за обсягами валової продукції залишаються США (108,1 млн т), Бразилія (86,7 млн т), Аргентина (53,4 млн т), Китай (12,2 млн т) та Індія (10,5 млн т). За період з 1992 по 2014 рр. спостерігалася тенденція до збільшення врожайності сої не лише в країнах, що вважаються лідерами виробництва цієї культури, а й в Україні. Причому саме в Україні приріст урожайності за ці роки був найбільшим – 75 %, у США він складав 27 %, Бразилії – 41%, Аргентині – 21%, Китаї – 26% та Індії – 8 %. У 2015 р. площі посівів сої в Україні становили 2135,6 тис. га, тоді як у 1992 р. – всього 97,5 тис. га, урожайність у минулому році була на рівні 1,8 т/га, в 1992 – 1,2 т/га, а валове виробництво в 2015 р. виросло до 3930,6 тис. тонн, порівняно з 1992 р. – 120,0 тис. т [2,3].

Найбільші площі посівів сої у 2015 році були сконцентровані у Хмельницькій, Вінницькій, Полтавській, Київській, Кіровоградській,

Житомирській, Черкаській, Сумській і Херсонській областях. Серед усіх областей України у 2015 році саме Херсонська область за врожайністю сої була на першому місці – 3,33 т/га. Таких результатів було досягнуто завдяки вирощуванню її в умовах зрошення, яке сприяє забезпеченню стабільних високих урожаїв сільськогосподарських культур. Завдяки наявності зрошуваних земель Херсонська область має привабливі перспективи для вирощування сої, а ефективне використання зрошення передбачає, як правило, використання сортових ресурсів адаптованих до конкретних ґрунтово-кліматичних і технологічних умов вирощування. Єдиною науково-дослідною установою в Україні, яка спеціалізується на створенні сортів сільськогосподарських рослин для умов зрошення є Інститут зрошуваного землеробства НААН [4].

У 2016 та 2017 роках найбільші посівні площі, з яких було зібрано сою в Україні були у Полтавській області і становили 208,7 та 219,7 тис га відповідно. Це можна пояснити сприятливими погодними умовами для вирощування сої в даній області, які повністю відповідають біологічним потребам даної сільськогосподарської культури. З 1990 по 2017 рік тенденція зростання посівних площ, зайнятих під соєю чітко простежується. Урожайність та валовий збір зерна сої в Україні протягом 1990-2017 рр. змінювалися достатньо неоднорідно.

Урожайність сої в Україні тривалий час залишалась на невисокому рівні. Збільшення рівня урожайності відбувалося досить повільними темпами. З 1990 по 2016 рік урожайність сої збільшилася з 1,13 т/га до 2,3 т/га максимально у 2016 році. В 2017 році урожайність сої склала 1,97 т/га. Валовий збір зерна з 1990 по 2016 роки збільшився з 99,3 тис т до 4277,0 тис т, майже в 43 рази. Першість валового збору зерна у 2016 році належала Полтавській області. Цей показник становив 496,9 тис, т. На другому місці була Хмельницька область, де валовий збір зерна становив 465,1 тис т. В 2017 році лідером валового збору зерна, а саме 471,9 тис. т належить Хмельницькій області. Саме ці дві області були лідерами валових зборів зерна в Україні протягом 2013-2016 рр. [5,6].

На 2018 рік Державний реєстр сортів рослин налічує 229 сортів, придатних до поширення в Україні [7]. Україна має великі можливості та досить значний потенціал для подальшого збільшення виробництва сої. Є можливості до розширення посівних площ. Проведений аналіз показує, що посівні площі під соєю значно збільшилися з 87,8 тис га у 1990 році до 1859 тис га у 2016 році. Урожайність за цей же період зросла з 1,13 т/га до 2,3 т/га. Валовий збір зерна за 26 років збільшився майже у 43 рази.

Соя є унікальною культурою для українського землеробства, що здатна подолати дефіцит білку в харчуванні людей та в годівлі тварин і птиці, забезпечити підвищення родючості ґрунтів, за рахунок збагачення ґрунту запасами азоту. Інтенсифікація виробництва сої можлива за умови залучення сучасних технологій вирощування, раціонального використання адаптованих до конкретних ґрунтово-кліматичних умов високоврожайних сортів та обов'язкового моніторингу стану посівів.

Список літератури:

1. Бабич А.О., Бабич-Побережна А.А. Світові та вітчизняні тенденції розміщення виробництва і використання сої для розв'язання проблеми білка. Корми і кормовиробництво, 2012. Випуск 71. С. 12-26.
2. Стрижак А.М. Сучасний стан та перспективи розвитку виробництва насіння сої в Україні. Таврійський науковий вісник, 2018. Випуск 99. С. 141-147.
3. Діденко Н.І. Виробництво сої в умовах інтеграційних процесів в Україні. Економіка АПК, 2017. № 1. С. 31-36.
4. Лавриненко Ю.О., Кузьмич В.І., Боровик В.О., Михайленко І.В. Стан і динаміка виробництва зернових бобових культур у світі та Україні. Зрошуване землеробство, 2016. № 65. С. 143-148.
5. Рослинництво України – 2016. Статистичний збірник. За ред. О. М. Прокопенко. К., 2016. 166 с.
6. Чехов С.А., Чехова И.В. Рынок сои в Украине: тенденции и перспективы. Экономика Украины, 2016. № 10 (651). С. 46-55.

7. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні на 2018 рік. Київ, 2018. [Електронний ресурс]: Режим доступу <http://sops.gov.ua/reestratsiya-prav/reiestry/reiestr-sortiv-roslyn-ukrainy>.

Тематика: Економічні науки

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ

Рибкін Вадим Олександрович

Ефективність сільського господарства є основним показником, який характеризує його діяльність. Вона передбачає збільшення виробництва і підвищення якості сільськогосподарської продукції за умови одночасного зменшення затрат праці і матеріальних засобів на одиницю продукції. Чим більше вироблятиметься продукції і менше витрачатиметься ресурсів на її одержання, тим ефективніше буде виробництво і більше сума прибутку в господарстві. Виробництво буде найбільш ефективним якщо, чим більше буде вироблятися продукція та менші затрати ресурсів на її одержання.

Такі автори як І. М. Бойчик, П. С. Харів, М. І. Хопчан, Ю. В. Піча вважають, що економічна ефективність є однією з найвагоміших категорій економічної науки, факторів і умов суспільного виробництва та відтворення. Прибічники даного підходу при визначенні сутності ефективності виходять з того, що корисний ефект формується не лише на стадії виробництва, а на всіх стадіях суспільного виробництва та відтворення, зокрема: забезпечення ресурсним потенціалом, враховуючи кількісні та якісні параметри останнього, стадії безпосереднього виробництва суспільних споживчих вартостей, розподілу, обміну та споживання [1].

Крім того, ефективність визначається дієвістю системи економічного механізму господарювання, створенням всіх необхідних умов для її